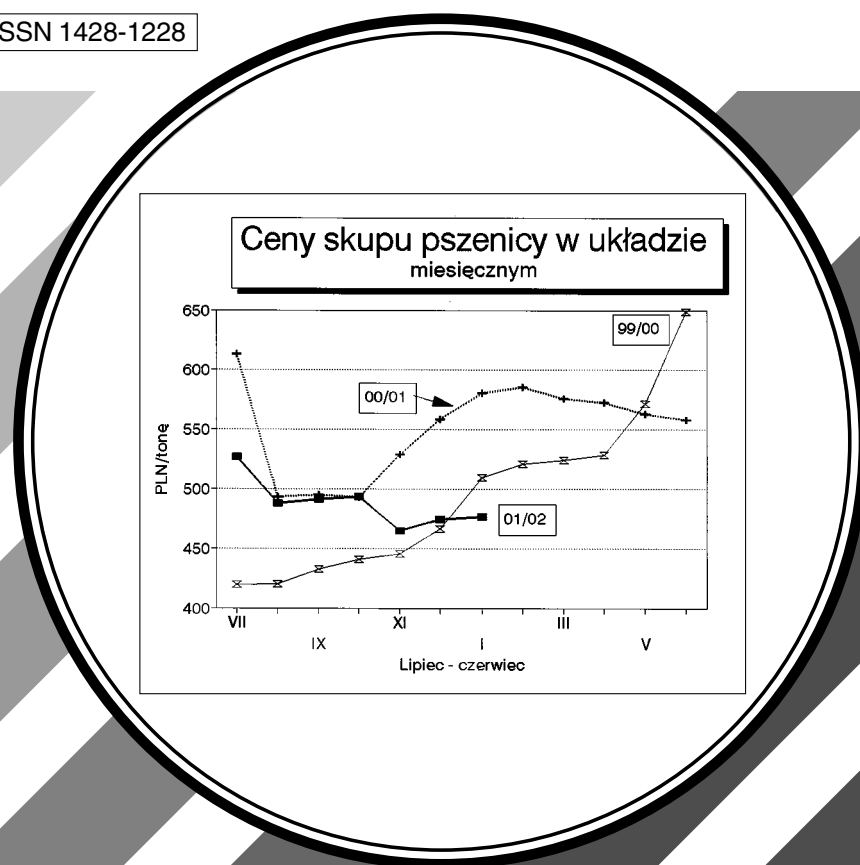

RYNEK PASZ

stan i perspektywy

ISSN 1428-1228

**ANALIZY
RYNKOWE**

KWIECIEŃ 2002

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
  - II. Krajowa produkcja surowców paszowych – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski*
  - III. Popyt krajowy na surowce paszowe – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski, M. Wigier*
  - IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi – *W. Łopaciuk, W. Dzwonkowski*
  - V. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych – *M. Kisiel, J. Burakiewicz*
  - VI. Ceny krajowe podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych
– M. Kisiel, J. Burakiewicz, W. Dzwonkowski
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

dr Michał Kisiel

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 551

dr Jan Burakiewicz

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 551

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Marek Wigier

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 438

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 26.03.2002 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2002 r.

REASUMPCJA

1. Po dwóch kolejnych sezonach spadku krajowa produkcja pasz treściwych w r. 2001/02 wzrosła o 4.3 mln ton jednostek zbożowych (j. zb.), tj. o 29% do 19 mln ton j. zb. Produkcja pasz zbożowych powiększyła się o 33% do 18 mln ton j. zb., ale o 11.6% do 1 mln ton zmalała równocześnie produkcja wysokobiałkowych surowców paszowych.

2. Produkcja pasz zbożowych powiększyła się dzięki 21% wzrostowi zbiorów zbóż (zwłaszcza typowo paszowych ich gatunków). O spadku produkcji surowców wysokobiałkowych przesądziły gorsze o ok. 28% wyniki uzyskane w produkcji pastewnych roślin strączkowych, ograniczenie o 2% produkcji mączek pochodzenia zwierzęcego, a także 25% spadek produkcji śrut rzepakowych z powodu zwiększenia eksportu nasion rzepaku i redukcji jego przerobu.

3. Mimo 23% spadku początkowych zapasów zbóż w sezonie 2001/02 nastąpił ponad 15% wzrost **podaży zbóż ze źródeł krajowych**. Wyniosła ona 29.4 mln ton, wobec 25.5 mln ton w sezonie poprzednim. Wzrost podaży zbóż paszowych szacuje się na 20.5% (w tym jęczmienia o 2.5%, żyta o 16.7%, owsa i mieszanek zbożowych o 28%, pszenżyta o 34% i kukurydzy o 37%), zaś przyrost podaży pszenicy na niespełna 7%.

4. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że w roku 2002, z powodu stagnacji nakładów środków płonotwórczych i ograniczenia powierzchni uprawy może dojść do spadku zbiorów zbóż i rzepaku, a o skali zmian w zbiorach przesądzą głównie czynniki pogodowe. Produkcja zbóż może wynieść w granicach 25–26 mln ton, a zbiory rzepaku poniżej 1 mln ton, wobec odpowiednio 27 mln i 1.1 mln ton w r. 2001.

5. **Chłonność krajowego rynku pasz treściwych**, która w roku 1999/00 zmniejszyła się o około 1%, a w następnym o dalsze 9.5%, w bieżącym sezonie 2001/02 powiększy się o nieco ponad 5% do 20.7 mln ton. Jej rozmiary sprzed dwóch poprzednich lat odbudowane zostaną w około 94%. Wzrost krajowego zużycia pasz treściwych stanowi efekt żywienia w chowie trzody chlewnej i utrzymywania się wzrostowych tendencji w produkcji drobiarskiej.

6. Przyrost zużycia pasz zbożowych, przy 7% zwiększeniu ich spasanania w for-

mie przemysłowych mieszanek paszowych szacowany jest na około 6%, zaś przyrost zużycia surowców wysokobiałkowych na około 2%. Z powodu ograniczeń w imporcie i produkcji zmniejszy się o blisko 50% zużycie mączek pochodzenia zwierzęcego a z powodu kolejnego głębokiego załamania produkcji nasion strączkowych pastewnych ich zużycie zredukowane zostanie o blisko 25%. Zwiększy się natomiast znacząco – o blisko 17% – krajowe zużycie śrut nasion oleistych.

7. W sezonie 2002/03 nadal dominować będą wzrostowe tendencje popytu na surowce paszowe, jednak podobnie jak w sezonie bieżącym jego przyrosty będą raczej umiarkowane. Wygaśnie dynamika wzrostu zapotrzebowania na pasz treściwe ze strony produkcji drobiarskiej natomiast wzrosną potrzeby paszowe z tytułu dalszego wzrostu produkcji trzody chlewnej.

8. Rok 2000 i 2001 tworzą okres, w którym dominują wzrostowe tendencje rozwoju **popytu na pasze przemysłowe i ich produkcji**. Ta ostatnia w r. 2001 była o ponad 7% wyższa, niż w roku 2000 i wyniosła około 4.58 mln ton. O około 7% wzrosła produkcja mieszanek średniobiałkowych, w tym mieszanek dla drobiu o 17-18%, a o 11% produkcja koncentratów wysokobiałkowych, głównie dla trzody chlewnej.

9. W 2002 roku produkcja pasz przemysłowych pozostanie na poziomie zbliżonym do osiągniętego w r. 2001 i wyniesie około 4,57 mln ton. Z powodu zahamowania wzrostu produkcji drobiarskiej zmniejszy się nieco produkcja mieszanek średniobiałkowych, natomiast dalszy wzrost pogłowia i produkcji trzody chlewnej przyczynią się będzie do wzrostu popytu na koncentraty wysokobiałkowe i dalszego zwiększenia ich produkcji.

10. Poprawa koniunktury na rynku pasz przemysłowych skutkuje poprawą wyników ekonomiczno-finansowych przemysłu paszowego. W okresie 3 kwartałów 2001 r. rentowność brutto (3.9%) i netto (2.5%) w przedsiębiorstwach zatrudniających ponad 49 pracowników były o około 2 punkty procentowe wyższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wpływy gotówkowe mierzone akumulacją kapitału (tzw.

cash flow) osiągnęły najwyższy od kilku lat poziom 4.4% wartości przychodów netto (2.8% w 2000 roku). Przedsiębiorstwa wypracowały także blisko o cztery punkty procentowe wyższą w stosunku do stanu w 2000 roku nadwyżkę operacyjną na poziomie 12.8% wartości przychodów netto.

Odnotowano rosnący odsetek firm osiągających zyski w ogólnej liczbie firm. W trzech kwartałach 2001 87% spośród firm zatrudniających ponad 49 pracowników osiągało zysk netto, podczas gdy w 2000 roku wskaźnik ten wynosił zaledwie 55%.

11. W sezonie 2001/02 dojdzie do 20% redukcji **importu surowców paszowych**. W związku ze wzrostem krajowej podaży zbóż paszowych i niskim poziomem ich cen o 70% zmniejszy się import zbożowych surowców paszowych natomiast o blisko 10% wzrośnie import surowców wysokobiałkowych, głównie śrut nasion oleistych, jako substytutu mączek mięsnych. Sezon 2001/02 jest drugim z kolei sezonem w którym odnotowuje się dalszy znaczący (blisko 7%) spadek **eksportu surowców paszowych**. Dotyczy to przede wszystkim śruty rzepakowej i nasion strączkowych pastewnych.

12. W sezonie 2001/02 rynek krajowy charakteryzował się zróżnicowanymi tendencjami rozwoju **cen** poszczególnych komponentów do produkcji mieszanek i koncentratów wykorzystywanych przez przemysł paszowy. Pierwsze siedem miesięcy sezonu upłynęła pod znakiem spadku cen zbóż paszowych oraz importowanych komponentów wysokobiałkowych. – śrut nasion oleistych (sojowych), do czego przyczyniły się: spadek ich cen na rynku światowym a także utrzymywanie się mocnego kursu złotego w relacji do USD i EURO. Po okresie spadku, który odnotowywano w I połowie roku 2001, w dalszych miesiącach poczęły natomiast ponownie drożeć mączki pochodzenia zwierzęcego.

13. Korzystne dla przedsiębiorstw paszowych warunki zakupu zbożowych oraz roślinnych wysokobiałkowych surowców paszowych, prawdopodobnie utrzymają się do października-listopada 2002. Przy obecnym stanie wiedzy niejasno rysuje się natomiast rozwój sytuacji cenowej w dalszych miesiącach sezonu 2002/03.

SUMMARY

---

1. Following two consecutive seasons of a decrease, in the 2001/02 season domestic production of concentrate feedstuff increased by 4.3 mill grain units (GU) or by 29% to 19 mill tons GU. The production of grain feedstuff increased by 33% to 18 mill tons GU. On the other hand the production of high-protein feedstuff sloped down by 11.6% to 1 mill GU.

2. The increase in the production of grain feedstuff reflected a rise in the production of grains (particularly feed grain) by 21%. The decline in the production of high-protein feedstuff resulted from a 28% decline in the production of feed legumes and 2% reduction in the production of animal meals. In addition reflecting a rise in exports of rapeseed and so the reduction in crushings, the production of rape meal declined by 25%.

3. In spite of a 23% reduction in opening stocks of grains their domestic supplies in the season of 2001/02 increased by 15% to 29.4 mill tons versus 25.5 mill tons in the previous season. The increase in the supply of feed grains is estimated at 20.5% (including barley by 2.5%, rye by 16.7%, oats and mixed grain by 28.0%, triticale by 34.0% and maize by 37%), while the supply of wheat increased by almost 7%.

4. Due to stagnation in the use of chemical control and fertilisers and contraction in the area planted the crops of grains and rapeseed in the year 2002 are likely to decline. The scope of this decline will rely upon the development of weather conditions. Grain crops would amount to some 25-26 mill tons, while the crops of rapeseed would fall below 1 mill tons versus respectively 27 and 1.1 mill tons in the year 2001.

5. The capacity of domestic market of concentrate feed, which in the seasons of 1999/00 and 2000/01 contracted by about 1.0 and 9.5% respectively, in the season of 2001/02 will increase to by over 5% to 20.7 mill tons, which would mean a recovery to 94% of the capacity recorded prior the two seasons. The increase in domestic use of concentrate feeds results from a recovery in hog production and persisting increase tendency in poultry production.

6. The increase in the use of grain fed stuff, having increased their use in a form of manufactured feeds, is estimated at 6%, while the increase in the use of high-protein components is estimated at 2%. Due to restrictions imposed on imports and production, the use of animal meals is expected to halve. Reflecting consequent deep decline in the production of feed legumes their use is to decline by almost 25%. On the other hand the use of oil meals is forecast to rise by almost 17%.

7. Upward tendencies in demand for feed raw materials will be dominating also in the 2002/03 season. However, similarly to the present season, the rates of increase will be rather moderate. The dynamics of demand for concentrate feedstuff of poultry sector will diminish, while in case of the pig sector the demand will continue rising.

8. The period of 2000-2001 was dominated by upward tendencies in demand for manufactured feedstuff and in their production. Overall production of manufactured feedstuff in the year 2001 was higher by 7% and in the year 2000 and totalled about 4.58 mill tons. The production of manufactured feedstuff with average protein content increased by 7% (including the feedstuff for poultry by 17-18%) and the production of high-protein concentrates (mainly for hogs) increased by 11%.

9. The production of manufactured feedstuff in the year 2002 is expected to remain close to the level observed in the previous year and will total about 4.57 mill tons. Reflecting anticipated regress in poultry sector the production of manufactured feedstuff with average protein content is estimated to decline slightly. On the other hand further increase in the swine stock and production will lead to increase in demand for high-protein concentrates and so increase in the production.

10. The recovery of the prosperity on the market of manufactured feedstuff results in the improvement of economic and financial performance of feed industry. During the first three quarters of the year 2001 the profitability at gross and net level in the enterprises employing more than 49 staff (3.9 and

2.5% respectively) was higher by circa 2 percentage points than calculated for a relevant period of the previous year. Cash revenue in terms of capital accumulation (cash flow) reached the highest level since several years (4.4% of total revenue versus 2.8% in the year 2000). The enterprises generated operating surplus at the level of 12.1%, which was higher by almost 4 percentage points than recorded in the year 2000. The proportion of the enterprises generating profits increased. Over the concerned period of the year 2001 87% of the companies employing more than 49 staff generated profit at net level, while in the year 2000 the figure totalled just 55%.

11. The imports of feed components in the season of 2001/02 are expected to decline by 20%. Due to increase in domestic supplies of feed grain and low level of their prices the import of grain feedstuff would be reduced by 70%, while the import of high-protein components (mainly oil meals as a substitute for animal meals) is expected to increase by 10%. The exports of feed components in the 2001/02 season for the second consecutive time are expected to be subject to a significant decline (by almost 7%). The decline would concern in particular rape-meal and feed legumes.

12. In the 2001/02 season domestic market was featured with various tendencies in the prices of particular components used by feed industry for the manufacture of feed mixes and concentrates. First seven months of the season was characterised with decline in grain prices and the prices of imported components – oil meals (soymeal), which was caused by decline in world prices and high exchange rate of PLN versus USD and EURO. Following a period of decline observed in the first half of the year 2001, the prices of animal meals started to rise in the next months.

13. The conditions of the purchase of grain and high-protein feed components are expected to remain favourable for feed producers by October-December 2002. Having acquired the present state of information it is very difficult to forecast further development of the price situation in the season of 2002/03.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazą się:

1. Rynek mleka /22/ • kwiecień 2002,
2. Rynek ziemniaka /21/ • kwiecień 2002,
3. Rynek drobiu i jaj /21/ • maj 2002,
4. Rynek cukru /21/ • maj 2002,
5. Rynek mięsa /22/ • maj 2002,
6. Rynek zbóż /22/ • czerwiec 2002,
7. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /15/ • czerwiec 2002,
8. Rynek rzepaku /21/ • czerwiec 2002,
9. Rynek owoców i warzyw /20/ • lipiec 2002,
10. Rynek ziemi rolniczej /5/ • lipiec 2002,
11. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /22/ • październik 2002,
12. Rynek pasz /12/ • październik 2002,
13. Popyt na żywność /3/ • grudzień 2002.

Prenumerata roczna Analizy (2 zeszyty) wynosi 32 zł.
Cena zeszytu: w edycji wiosennej – 15 zł, w edycji jesiennej – 17 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
